

ȘCOALA NOUĂ

Revista pedagogică a corpului didactic primar din Jud. Bihor.
Organul oficial al Revizoratului școlar din ORADEA-MARE.

Inserțiuni și reclame se publică după
tarif. Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare la 1 și 15 a lunii.

Abonament:
Pe an . . . . . Lei 80
Pe 1/2 an . . . . . Lei 40
Redacția și Administrația la Biroul
Revizoratului.

In pragul anului al doilea.

Am ajuns la un nou hotar al vremii. Este un obicei consacrat, ca ajunși pe culmea aceasta imaginară să ne smulgem și noi, muncitorii condeiului, o clipă de popas. Nu ne oprim pentru odihnă sau reculegere, pentru că nu ne simțim oboșiți de drum. Poposim un moment pentru a arunca o privire îndărăt și pentru a ne face în cursul ei o scurtă dare de seamă, un mic examen de conștiință.

„Școala Nouă” împlinește un an de viață.

Faptul, că ea a răsărit și a putut să trăiască dovedește două lucruri. Întâi, se face dovada, că apariția ei a fost o necesitate. Răspunzând unei trebuințe firești, ea a umplut din primul moment un gol, care se simțea adânc în sânul dascălimii din Bihor. Al doilea, revista a putut să existe, pentru că a fost apreciată de forurile superioare și îmbrățișată de corpul dascălesc.

În numărul prim din anul trecut, vorbind despre rostul acestei reviste, spuneam: „Am botezat-o „Școala Nouă” pentru că, dorim ca ea să semnaleze o lozincă și un steag. Mai presus de toate am dori ca revista aceasta să fie o vatră, de la care fiecare învățător bihorean să poată împrumuta căldură și lumină pentru apostolatul cultural, căruia și-a consacrat viața”.

Am pornit la drum cu o doză oarecare de neîncredere. Nu în mine, ci în sprijinul și entuziasmul oamenilor. Mărturisesc cu plăcere și cu multă satisfacție, că scepticismul meu n'a fost de domeniu real. *Învățătorimea a dorit revista, a cerut s'o redactăm și acum vrea s'o aibă pentru totdeauna.* Am prins curentul și mi-am făcut din redactarea ei chestie de da-

torie și de răspundere morală. Am ținut mai presus de toate să-i dăm un caracter serios și s-o menținem la cuvenitul nivel literar și pedagogic. Dacă am reușit în parte, am să mulțumesc în special prețioasei colaborări a dlui director Gh. Bota și a dsoarei profesoare Filipescu dela Școala Normală, la care s'au adaus o seamă de dascăli, buni mănuitori ai condeiului.

Revista noastră n'a avut niciodată pretenția de a fi un organ prin excelență pedagogic cu rosturi speciale de îndrumare și analiză științifică. Misiunea aceasta superioară o lăsăm pe seama altor publicații. Tot ce dorim este, să ne avem biserica noastră, în care să ardă o făclie. Unde arde o singură făcliuță, acolo nu mai este întuneric, sau cel puțin întunericul nu mai este atât de adânc. Singur faptul, că dascălii Bihorului au o revistă a lor proprie este prin sine însuș un eveniment cultural.

Peste greutatele începutului am trecut. „Școala Nouă” a dat dovezi, că este de viață, — ea nu mai poate să moară. Ar fi un păcat, pe care nu cred să se găsească dascăl în Bihor, care să-l ia pe sufletul său.

Vom merge deci înainte. Pânăcând voi sta la conducerea învățământului, nu voi lăsa ca flacăra aceasta să se stingă. Voi susține-o cu toate jertfele și eforturile morale, chiar dacă aş rămâne s-o scriu întregă singur, pentru că îmi dau seamă de necesitatea și roadele ei. Mulți învățători sunt oameni săraci, n'au parale de prisos din cari să și cumpere o carte, sau o revistă de specialitate. Pentru cei mai mulți „Școala Nouă” este poate singura lectură, ar-

ticolii ei modești și nepretențioși sunt poate singurele pagini, cari, acolo în aspra singurătate a satului, le mai îmbroaspătează sufletul și le mai largesc orizonturile intelectuale.

Dar revista noastră mai are menirea de a fi un stimulent, un dascăl pentru dascăli. Ea este arena unde pot să-și dea întâlnire toți cei, cari sunt deprinși să cugete și să caute soluții pentru marea mulțime de probleme școlare, cari agită astăzi pe toți factorii din ierarchia învățământului. N'ar fi iertat să existe o chestie de actualitate în domeniul școlii primare și normale, în care dascălii din Bihor să nu-și spună și ei cuvântul. În afară de aceasta aș dori, ca revista să împrumute un caracter local, să fie o oglindă a nivelului intelectual, a forțelor de muncă și a preocupărilor, cari frământă generația actuală a dascălimii din Bihor, cea dântăi generație chemată să pună temeliiile sufletești ale școlii naționale pe pământul țării celei noi.

Fiecare dascăl poate așterne pe hârtie câte ceva din cunoștințele și experiențele sale, o lecție practică, un crâmpei din amintirile lui, din viața școlară, reminiscențe de interes despre profesorii din anii tinereței, cum au fost de pildă distinsii pedagogi și profesori dela preparandia din Arad, din Oradia-mare, sau dela liceul din Beiuș, vetrele de lumină la care s'au încălzit cei mai buni dintre dascălii satelor noastre.

Toate acestea ar împrumuta, cum spunem, o *notă locală* revistei noastre și ar face din ea o contribuție reală și prețioasă pentru istoricul școlii primare din zilele noastre, atât de mari și atât de zbuciumate. Veniți deci toți, să ne strângem rândurile și să trecem pragul anului al doilea cu noi forțe de muncă, cu nouă însuflețire! Pe învățătorii mai răsăriți, cu mai multe experiențe îi chem la muncă. Coloanele revistei le stau la dispoziție pentru a sluji pe colegii lor mai tineri cu arme din arsenalul intelectual, pe care și l-au agonisit în anii lor de muncă. Învățătorul nu-i iertat să fie sgârcit. El trebuie să dea tuturora din aurul minții și al inimei sale. Numai atâta valorăm în viață cât am împrumutat, din ce a fost bun și frumos în sufletul nostru — pentru alții.

Gh. Tulbure.

Naționalitate și confesie.

Soarta neamului nostru ne-a adus iară la drumul cel mare; iar pe drumul cel mare, cu frumoasele sale alee, pe unde te vede mai multă lume, se cade să umbli altfel decât pe cărările tănuite. Să nu rătăcim iară drumul cel mare, căci am putut vedea cât de greu se poate regăsi. Câți martiri au suferit pentru găsirea marelui drum al neamului nostru! Streinii ni au legat ochii ca să nu-l vedem; neamuri hrăpărețe s'au pus de a curmezișul nostru. S'au găsit — căci oameni suntem și noi — și dintre ai noștri destui rătăciți cari volau să ne rătăcească. Dar mulțumim Domnului că au fost înmiit de mulți cei, cari ne-au dus pe căi sănătoase; căi cari duceau toate la drumul mare al neamului. Ba unli au ajuns chiar în acest drum; a fost o sclipire dumnezească și a dispărut pentruca iar să băjbăim prin întunericul ve acurilor. Dintre acești îndrumători dumnezești au făcut parte în primele timpuri școala românească dela Blaj. Petru Maior, Șincai, Micu au umbiat pe căi pe care li le au arătat streinii. Papa i-a îndrumat pe cărări știute și vrute numai de el. Și au mers pe aceste drumuri; iar catolicii își frecău mâinile fiindcă erau siguri că prada li era în mână. Dar fără voia unora și a altora, dreptatea dumnezească, a făcut ca drumurile unrii cu papa, să ducă pe cei trei crai ai românismului la izvorul drumului nostru cel mare: *la Roma*. Sosirea lor la Roma este un fulger, care luminează dintr'odată tot trecutul nostru și face să se întrezărească direcția firească a drumului ce aveam de făcut. Cei trei unli nu știm dacă au fost convinși catolicii; dar știm că au devenit fanatici naționaliști. Nu știm să fi făcut propagandă catolică; dar știm că au scris, au strigat, au dat alarma că drumul neamului nostru a fost regăsit. Maior, Șincai și Micu au făcut din confesiune un mijloc pentru atingerea marelui scop național. Ei nu au fost mai catolici decât papa, dar au fost mai Români decât toți Români. Șincai a cutreerat vechia Dacie cu cronica în desagă, cu visul cel mare în minte, cu simțirea românească în inimă. Ei au dat semnalul și dela el neamul nostru s'a străduit tot mai mult să nu mai rătăcească drumul.

Suntem dar pe drum și ne întrebăm: cum vom putea răsplăti mai bine amintirea acestor mari unli, dar și mai mari redesteptători ai neamului nostru?

Școala cea nouă, școala de care avem azi nevoie, trebuie să țină seamă de timpurile în care trăim. De dragul formelor religioase, cari se numesc confesiuni, nu trebuie să uităm menirea noastră ca nație. Nici Isus și nici Apostolii săi n'au fost nici catolici, nici ortodoxi și nici de alte forme, cele mai multe izvorâte din împrejurări și motive politice lumești. Iar dacă unirea cu papa — spre surprinderea lor — ne-a adus cel mai mare serviciu, azi îi suntem datori; cu recunoștință, deși fără cei Trei n'am fi folosit nimic. Am putea chiar spune, că ei și nu unirea ne-au

adus unde suntem azi. Lui Dumnezeu poți să i te închini cum vrei, numai sufletul să ia parte la închinare. Esența religiei este sentimentul sincer, iar forma — confesiunea — este ceace și a rămas ca obiceiul. Nimeni, azi în secolul toleranței, nu se va gândi să ne strice obiceiurile noastre, atâta vreme cât sub ele zace sentimentul curat și puternic. Dar iarăși ar fi o neghiobie ca de dragul unor forme, să ne uităm de alte datorii tot atât de mari și cari închină și ele ceva religios, dacă le înțelegem. Suntem datori față de Dumnezeu cu un cult, indeferent forma; dar suntem datori și față de eroii neamului nostru cu un cult. Trecerea de la o confesie la alta atât de ușoară și atât de deasă în istoria omenirii, dovedește că fondul primează forma; prin urmare un motiv și mai mult ca să nu ne cerlăm pentru forme, când în fond credem în același Dumnezeu. E o ceartă zadarnică, care miroasă a mușgaiu și care poate invenina sufletele acestui neam, care și-a răgăsit matca.

Suntem dar datori și învățători și profesori să neglijăm distincția dintre ortodoxie și catolicism cât se poate mai mult. Nu e de altfel niciuna superioară celeilalte, iar copilul nu trebuie să vadă superioritate într-o parte sau alta. Am fi niște criminali față de memoria celor Trei Am fi niște trădători față de țelul pe care ni l-au arătat ei.

Înlături dar confesionalismul — înțeleg distincția ambițioasă care se face — din școală!

Deprindeți cum știți și cum ați învățat, pe copil să creadă în Dumnezeu; dar nu faceți din el sectar, căci vremea sectarismului a trecut. Sectarismul duce tocmai la o cale opusă celei voite de Cristos: la ură. Să fim dar conștiinți de rostul formelor, ca nu cumva să facem tocmai ceace nu place nici lui Dumnezeu și nici strămoșilor noștri.

Scuturați-vă cu putere sufletele învățători ortodoxi și uniți! Vedeți mai bine sub formă adâncul lucrurilor și prin aceasta veți face vola Tatălui și a Neamului. Una fără alta nu se poate. Căci ce fel de Dumnezeu ar fi acela cărui i ar plăcea desbinarea dintre frați!?

Scuturați-vă puternic, căci sunt apucături vechi cari nu se mai potrivesc cu drumul cel mare!

George Bota

Directorul sc. normale de băieți.

Politica și învățătorii.

Politica, vorbă din limba greacă veche, înseamnă arta sau meșteșugul de a conduce sau governa cetatea.

Statul era pe-atunci cetatea, cu oamenii și cu averile ei.

Grup de câteva sute ori mii de familii, cetatea era ea însăși o familie mare ai cărei fii erau legați printr-o aceeași origine, prin aceeași limbă, aceleași credințe și aceleași datine.

Din timpurile cele mai vechi, conducătorii cetăților erau, de-obicei, un număr de bătrâni înțelepți.

Dacă însă vr'un principe militar, era impus de puterea oștilor sale, ori dacă un șef religios se impunea ca reprezentând puterile supranaturale, nici unul nici altul nu se lipsea cu totul de sfatul bătrânilor.

Bătrânii erau părinți ai familiei celei mari.

Numai cei care au trăit mult le par primitivilor că pot să știe multe și că pot să judece drept.

De aceea omul din popor are și azi mai multă încredere în leacurile babei bătrâne decât într'ale doctorului tânăr.

De fapt, odinioară pretutindeni, — și azi în societățile înapoiate — experiența culeasă zi cu zi în cursul vieții era singura cale pe care cineva putea să învețe și să știe ceva. Experiența proprie și întâmplătoare culeasă zi cu zi, era singurul factor ce influența asupra minții, formând-o, disciplinând-o și obicinuind-o să călăuzească acțiunile.

Și odinioară, familia cea mare, ca și cea mică, simțea nevoe să fie îndrumată de sfatul acelora a căror minte judecă drept și posedă cunoștințe multe.

Atâtea cauze au intervenit de-atunci și până'n vremurile noastre și au schimbat fața societății.

Vechea societate patriarhală pare a fi dispărut...

Dar...

Dacă pui într'un colț de pământ fertil câteva semințe de plante diferite și le lași câtva timp uitate și dacă vii odată, târziu, să le cauți, le vei căuta în zădar: nu vei mai găsi semințele.

Vei găsi însă rădăcini și tulpini de plante crescute din pământul acela. Vechile semințe s'au prefăcut și-au schimbat înfățișarea dar, cu toată schimbarea, este ceva care s'a păstrat din fiecare sămânță. Bobul de grâu a devenit grâu verde și a dat spic, iar sămăntele de mac a devenit mac înflorit. Vieța fiecăreia și-a păstrat și și-a desfășurat caracterul ei propriu, așa după cum era de pe când mocnea acolo, închisă, n'a dispărut niciuna.

Instituțiile lumii vechi n'au dispărut niciuna.

Ele s'au prefăcut, s'au desvoltat atât încât și-au schimbat înfățișarea — dar funcțiunile sociale de atunci subsistă în instituțiile de azi, cu toate adaosurile, cu toate restrângerile, cu toate alterările, cu toate numele schimbate.

Intre altele însă, una din prefacerile însemnate, cari s'au petrecut în firea și 'n obiceiurile omenești

Educația morală a tineretului. În timpul din urmă disciplina și morala elevilor dela diferitele școli lăsa mult de dorit. Sesizat de acest fapt ministerul instrucțiunii a luat măsuri severe în privința supravegherii elevilor atât în școală cât și în afară de școală. Astfel 'li s'a interzis cercetarea localurilor publice, teatrului, cinematografului etc. chiar și sub supraveghere părintească fiind. Același lucru l'am cerut și noi în anul trecut în o ședință a Comitetului administrativ.

este prefacerea pe care a suferit-o calea de dobândire a cunoștințelor omenești și de formare și disciplinare a minții și sufletului.

Experiența vechilor generații, cântărită, distilată, purificată de cât mai multe erori, armonizată și sistematizată se acumulează treptat, creând o bogăție spirituală a generațiilor tinere.

Păstrată și răspândită pe calea scrisului ori pe calea școlii (a oricărui fel de „Școală“ în sens larg) ea, alcătuește : *Știința*.

Omul primitiv moștenește și el ceva din cunoștințele și mai cu seamă din credințele bătrânilor lui ; dar știința modernă nu e numai o colecție de observații adunate la întâmplare ea e fructul muncii ordonate a unor șiruri nesfârșite de indivizi omenești care și-au petrecut viața studiind câte una din regiunile adevărului ori armonizând totalul cunoștințelor generale : Aceștia sunt făuritorii științei : specialiști și filosofi.

E drept însă că simpla acumulare — oricât de sistematică — a cunoștințelor, dacă și o face cineva într'un scurt interval de timp, nu poate înlocui cu totul experiența vieții, căci în cursul vieții mintea nu se mbogățește numai, ci se și disciplinează totodată, își mărește puterea de a stăpâni acțiunile și a le conduce, — devenind : fundament al caracterului.

Înspre acest scop tinde azi școala educativă.

Alături de oamenii de știință cari pregătesc bogăția spirituală a generațiilor viitoare, stă învățătorul care are de pregătit stăpânirea sufletelor asupra animalității din fiecare.

Atât unii cât și alții îndeplinesc într'o măsură sarcinile cari în societatea patriarhală reveneau bătrânilor și din cele pe cari, în orice familie, le îndeplinesc părinții față de copiii lor.

Dacă bătrânii erau atunci principalii factori politici, în ce măsură revine oare azi învățătorilor succesiunea acestor funcțiuni? ... (Căci în definitiv oricât de defectuoasă a fost societatea primitivă ea a permis progresul și a dat pe cea de azi ; deci fără s'o regretăm putem să-i păstrăm principiile cari reprezintă factori de progres).

Este un cuvânt de ordine îndeajuns de cunoscut aceia care'ndeamnă pe orice cetățean să ia parte efectivă la conducerea statului, să „facă politică“. Această contribuție, fiind considerată ca o datorie, a fost introdusă ca obligatorie în legislațiile multor țări cu regim parlamentar — și anume în ceea ce privește votul pentru alegerea reprezentanților.

Dar nu aceasta e toată acțiunea politică de care e capabil educatorul. Acesta e un minimum de contribuție care se cere numai dela cei cu minimum de pregătire.

Învățătorul își pune ades întrebarea după care norme să-și călăuzească atitudinea sa politică pentru a fi de acord cu destinația sa socială ?

De fapt, o întrebare asemănătoare dar în termeni largi și generali și-o pune omul de stat la începutul

acțiunii lui : care e principiul politic cel mai înalt, care e idealul politic al oricărei organizări sociale ?

*

Ceeace îngreuiază conducerea statului alături de mulțimea și complicația împrejurărilor sociale mai e și multiplicitatea legilor și dispozițiilor autorităților. Cu cât un stat are a se folosi de un număr mai mare de autorități, de funcționari și de dispoziții, cu atât mecanismul său merge mai greu și e mai predispus la accidente și deranjamente.

Când în timpul războiului statul a trebuit să-și ia sarcina de alimentator, de comerciant și de repartizator al valorilor, mecanismul social s'a împovărat și viața socială se desfășura ca aceea a unui organism bolnav care se hrănește pe cale artificială.

Dimpotrivă în statele moderne, înaintate, sarcinile statului se ușurează în măsura în care inițiativa particulară ori cea individuală e în stare să ajute mersul armonios al vieții sociale.

Astfel nu e greu să deducem că : *cea mai bună organizare politică e cea care printr'un minimum de intervenții ale forței publice realizează un maximum de garanții pentru viața și armonia societății.*

Un mic exemplu :

La tramwaele și omnibusurile din diferite orașe și țări se aplică multe și variate sisteme pentru încasarea taxelor dela pasageri și pentru controlul încasatorilor. Pe alocurea se plătește taxa la suirea în tramwai ; aiurea înainte de suire, la stația de așteptare. Fiecare din sistemele acestea are defecte. Cei interesați știu că dacă controlul e prea complicat atunci e prea costisitor și nici nu se poate executa cu destulă stricteță — iar lipsa de control atrage pierderi prin faptul că taxele nu se încasează cu exactitate.

Este însă undeva o țară minunată unde, în timpurile normale călătorii depuneau singuri taxa într'o cutie așezată în vagon — și singurul control ce se făcea era acel al conștiinței fiecăruia, sau, în cazuri extreme : călătorii se observau facit unii pe alții.

Probitatea tuturor înlocuește autoritatea, o întrece în sarcinile ei politice.

De aceea siguranța vieții și a averii n'o vei avea în țara unde se găsesc lacătele cele mai groaznice ci acolo unde nu e nevoie de lacăte și unde poți dormi cu ușile deschise.

În lumea noastră de azi interesele materiale, patimile egoiste sunt atât de puțin înfrânate prin scrupule de conștiință încât nici poliția, nici jandarmeria, nici judecătorii, nici controlorii, nici închisorile, nici lacătele n'ar putea fi scoase o clipă din întrebuintarea lor regulată.

Pentru înlăturarea lacătelor, controlorilor și a tuturor intervențiilor forței publice, pentru introducerea unei organizări superioare trebuie înainte de toate organizarea sufletească a indivizilor.

Când educația cea adevărată va fi ajuns atât de eficace și de răspândită încât fiecare individ să fie un *Character*, când scrupulul de conștiință și stăpânirea

de sine vor opri mâinile dela orice atingere a bunului altuia, când sentimentul datoriei va fi mai tare chiar decât imboldul foamei, atunci legile și forța publică vor fi de prisos — iar sarcina de a conduce „cetatea” ar rămâne o demnitate mai mult onorifică; cetatea s'ar conduce singură.

Nu ne putem gândi de sigur, la timpul când s'ar realiza un asemenea ideal, ca: *toate garanțiile pentru viața și armonia socială să fie realizate fără nici-o intervenție a forței publice!* — dar ne putem face totuși socoteala că în măsura în care educația va pregăti mai mult sufletele, în măsura în care societatea va număra mai multe caractere, organizarea socială se va apropia și ea tot mai mult de ceea ce ar trebui să fie.

Oamenii politici de azi se luptă cu conducerea — ori mai cu seamă cu lipsa de educație — a adulților. Dar cât de ușurat ar fi meșteșugul guvernării și munca omului de stat dacă sufletele ar intra în viața socială gata pregătită — și dacă dela cei mai înalți demnitari până la cel mai modest cetățean nu s'ar număra ca factori în stat decât: caractere.

Pentru a merge într'acolo trebuie educatori, pentru că nu titlul sau decretul de numire te face educator ci activitatea ta educatoare, munca de formare și întărire a conștiințelor.

Desigur e mult mai ușor să te mărginești să dai copiilor de'nvățat pe din afară decât să te ocupi cu mecanismul lor sufletesc, e mai comod să faci o hartă pe tablă și să 'nșiri un potop de numiri care nu'mbogătesc cu nimic sufletul — și e mult mai greu să te instruești tu însuși cât mai mult în arta educației citind cercetând, experimentând și chibzuind.

Dar procedând pe calea cea comodă ești tot atât de necinstit ca și pasagerul care umblă cu tramvaiul eschivându-se dela plata taxei, — căci tu primești din partea societății beneficiul salariului, fără a-i da în schimb ceea ce-i datorești.

Se plânge lumea, se plâng învățătorii că salariile sunt prea mici. E de sigur, drept: statul are obligația să suporte cheltuielile aceluia care, în loc să muncească pentru sine, se leagă să împlinească anumite interese ale statului.

Dar chestiunea mai are și o altă față:

Atâta vreme cât învățătorul nu e cu totul devotat misiunii sale, atâta vreme cât el nu-și pune tot sufletul pentru organizarea sufletelor el nu e adevăratul educator — și în măsura în care el se mai gândește și la alte interese, ale sale, statul e dispensat de-a-i mai purta grija.

Educatorul desăvârșit trăește pentru a-și îndeplini misiunea sa. Cel mai înalt preț, în viață îl pune el pe izbânda acestor eforturi. Ele-l preocupă în primul loc și abia în urmă vin la rând plăcerile de altă natură.

După cum adevăratul om de știință nu găsește nici-o mulțumire mai mare decât aceea a cercetărilor sale și renunță bucurios la avere și la situații pentru

pasiunea de a cerceta adevărul, — tot astfel educatorul se leapădă de interesele meschine și de ambițiuni naive, pentru cultivarea pasiunii sale educatoare.

Știința a progresat numai prin legiunile de învățați cari i s'au sacrificat (sacrificiu dulce — căci ușor renunți la un lucru ce n'are preț în ochii tăi, — când știi că 'n schimb dobândești o mulțumire de ordin superior). Educația își cere și ea apostolii ei, cari nu se târguesc pentru leafă ci cer numai să poată trăi pentru a putea educa.

Atât timp cât puțința de a avea un pahar de vin la fiecare masă te bucură mai mult decât aceea de a fi deșteptat unui copil dorința de a cunoaște, sau entuziasmul muncii, — atâta timp cât o haină nouă prețuește pentru tine mai mult decât bucuria de a fi ajutat pe un copil să 'nțeleagă frumusețile unui colț de natură ori să judece măreția gestului lui Mucius Scaevola, — atâta vreme cât meschinăriile tale personale te preocupă mai mult decât sufletele de mâine, — nu te poți considera ca adevărat învățător, ori adevărat „apostol”.

Ca și vorba „savant” — vorba „educator” trebuie să arate pe un idealist, pe un dezinteresat.

Când societatea va număra oricât de mulți membri dispuși să se sacrifice apostolatului idealist al formării caracterelor atunci, numai atunci, *politica* va fi intrat pe calea ei cea bună — pentru că: atunci societatea va avea chiar *prin ei* garanții prețioase, că generațiile următoare vor fi ridicate la cel mai înalt grad al conștiinței morale. Conștiința morală e condiția unică și suficientă a sănătății sociale.

Adevărata auroră a vremurilor nouă va fi în clipa când va putea lua ființă un partid politic al cărui principiu unic, departe de interesele personale — ar fi subordonarea tuturor activităților sociale scopului suprem al pregătirii sufletelor prin educație — *atunci armata, ea însăși ar ști să se fâlească la gândul că apără granițele din jurul țării pentru a ocroti Școala, din 'năuntrul lor.*

Eugeniu Sperantia.

Contribuiri la reforma învățământului.

(Pregătirea, recrutarea, salarizarea corpului didactic.)

Am revelat la timpul său marea importanță a reorganizării învățământului din România întregită. Punctul culminant al acestei importanțe este, că unificarea sufletescă a Românilor uniți politicește începe și trebuie începută în școală, în școala primară.

În școala primară se formează caracterele prin diferitele mijloace de învățământ. E natural deci, că — tinzând spre o unificare sufletească, și cine nu tinde spre aceasta? — școala primară, adică în general *școala*, trebuie să fie una și aceeași pe întreg cuprinsul țării. Și cum această frumoasă țară s'a întregit cu ținuturi din diferite regimuri legislative, e natural că

fiecare nou ținut, provincie alipită, a adus cu sine întreg sistemul de legislație școlară din țara, căreia aparținuse. Astfel ni-am trezit cu 4 sisteme legislative, putem zice — fiind vorba de școală — cu patru sisteme de educație. Și să nu ne mire faptul, că oamenii de școală ai singuretecelor provincii susțin avantajile sistemelor din provincia lor, — și pot afirma cu toată convingerea — fără să cunoască în toate amănuntele sistemele din provincia soră. Iată pentruce, în acest punct discuțiile sunt foarte vaste, contribuind — natural — la cristalizarea definitivă a noii legislații, unică pentru întreagă țara. Și dacă dl ministru Angelescu a căutat colaborarea unei largi păături a bărbăților de școală din întreagă țara, înseamnă că dsa și-a dat seama de marea importanță culturală, națională și economică a acestei probleme.

În problemele multe și vaste se desprinde una, care formează *baza întregii probleme, baza școlii*: Anume e vorba de felul de pregătire a corpului didactic primar, recrutarea, salarizarea și disciplinarea lui. Am zis că aceasta formează baza întregii probleme, pentrucă poți avea un sistem școlar la perfecție de ideal, dacă nu ai cine să-l conducă, nu ai făcut nimic. În schimb cu un corp didactic binepregătit și ferit de toate influențele externe, și un sistem mai dificil poate să aducă rezultate mulțumitoare.

E natural deci, că aceasta fiind baza școlii viitoare, la acest punct discuția e mai vastă, părerile diferă dela om la om.

Bazați pe adevărul proverbului, că mulți ochi multe văd, nu ne sfîim nici noi să ne spunem cuvântul în această importantă chestiune, în speranța, că și cu această ocaziune ne va succeda să contribuim la înfăptuirea unei organizații a învățămîntului, care să corespundă intereselor superioare ale acestei țări și ale acestui neam.

În numărul 6—7 al revistei „Idea” din București dl I. G. Bratu se ocupă pe larg de această chestiune și chiar acest articol ne face să ne spunem și noi cuvântul. Nu avem intenția de a polemiza cu dl Bratu, ci dorim numai să contribuim și noi cu modestele noastre puteri la deslegarea acestei importante probleme.

Dl Bratu începe chestiunea dela pregătirea corpului didactic primar. Noi începem și mai dela bază și anume dela pregătirea profesorilor de școli normale. Întăiu să dăm școlilor normale profesori anume, pregătiți, cari să fie în situația de a pregăti artiștii educației, instrucției. Instruirea altora nu e o meserie, e o artă, pentru care îți trebuie o oarecare dosă de talent, tocmai ca și pentru alte arte. Acest talent trebuie să se desvolte în școala normală. Nu e destul, că învățătorul de mâine să aibă cunoștințele generale, trebuie să-și câștige și arta de a ști infiltra aceste cunoștințe în creerul micilor copii. Nu voiesc să micșorez cu nimic valoarea profesorilor de școli normale, din contra tot respectul meu, pentrucă am avut fericirea de a

vedea rolul în activitatea acestor școli. O recunosc însă toți factorii competenți, că școlile normale de azi nu sunt aceia ce ar trebui să fie în adevăratul înțeles al cuvântului. Nu sunt întâi din lipsa de profesori, — cei existenți sunt supraîncărcați — și în special din lipsa de profesori specialiști în ale pedagogiei, arta de a educa.

Urmează deci, că lucrul întăiu este creierea de profesori specialiști pentru școlile normale. Dacă vom avea școli normale cu profesori bine și în special pregătiți, avem ca deslegată problema pregătirii corpului didactic primar însuși, irelevant de tipul școlii normale.

Cum să fie școala normală? N'am auzit încă două răspunsuri egale la această întrebare. Unii o voiesc cu 7 clase, alții cu 8, alții cu 4 clase, ba am auzit pe unii pledând pentru menținerea școlii normale cu 6 clase.

Suntem de acord cu dl Bratu și — paremi-se — dl Nisipeanu, cari pun problema dintr'un punct de vedere înalt pedagogic și anume pe respectarea individualității copiilor. Just! Pentrucă de fapt un copil de 12—13 ani, care a terminat cursul primar, nu e în situația de a-și alege o carieră. Aceasta în cazul cel mai bun se poate la vârsta de 15—16 ani, când copilul își cunoaște mai bine aptitudinile, se cunoaște pe sine însuși. Urmează deci că până la această vârstă individualității copilului să i se dea posibilitatea de a se desvolta liber augmentându-i-se cunoștințele generale, din cari încet se cristalizează aplicarea spre o anumită carieră. Iată pentruce suntem de acord cu acei, cari sunt aderenții unui tip de școală normală cu 8 clase, având cursul inferior corespunzând celor 4 clase de liceu și cursul superior, cu menirea de specializare pentru carieră. Același argument pledează și pentru școala normală numai cu un curs superior, urmând, ca elevii să se recroteze dintre cei ce au trecut clasa 4 de liceu, ceiace în definitiv este aceiași. Laturea dificilă a acestui din urmă tip este, că în special azi liceele arată o supraaglomerație, de altă parte — experiența din Ungaria ni-o arată — din liceu la școala normală ar trece ori elementele mai slabe, ori cei nevoiți la aceasta în urma împrejurărilor materiale, familiare etc.

În acest punct deci suntem de principiul, ca înființarea școlii normale cu opt clase să fie împreună cu oarecari restrângeri în posibilitatea de a trece dela școală normală la liceu și invers.

Suntem pentru tipul cu 8 clase și în special pentru cursul superior, care trebuie să fie de 4 ani, pentrucă — experiența ne arată, — și aceștia sunt pușini pentru a pune pe elev în cunoștința tainelor pedagogiei. În cei patru ani din urmă deci să se facă o cât mai intențivă practică în școala de aplicație (model) plus învățămîntul practic al agriculturii și celelalte ramuri ale gospodăriei. Învățătorul este și trebuie să fie îndrumătorul poporului în toate acțiunile lui deci el trebuie să fie pregătit pentru toate nevoile aceluia.

Nu voi uita nici odată, și cu mine mulți alții, practica ce o făceam în școala de aplicație sub conducerea neuitatului pedagog dr P. Pipoș și cele mai plăcute ore erau acele petrecute în școala de aplicație, atelierul unde se făureau instructorii generațiilor tinere ale acestui popor. Discuțiile asupra modului de predare, a ținutei normalistului în fața elevilor, erau menite să entuziasmeze întreaga clasă și la sfârșitul fiecărei ore de practică ne alegeam cu noi experiențe, cu noi îndemnuri.

Natural, că întreaga doză de cunoștințe speciale primite în școala normală se reduce cu timpul la zero, dacă aceasta nu se va augmenta în viață, în experiența zilnică a învățătorului. Despre aceasta însă locul său.

Să ne resumăm dec!

1. Școală superioară pentru pregătirea corpului didactic al școlilor normale.

2. Școală normală cu 8 clase, dintrecare cele din urmă patru pentru o specificare intenzivă.

În ce privește recrutarea corpului didactic în situația actuală, când avem atâtea goluri de umplut, natural, că remediu e ca să se aplice și elemente fără pregătire specială. Aceasta însă, pe lângă faptul, că se creiază o seamă de existențe în veci neclarificate, dar nu știu dacă jertfele materiale echivalează cu rezultatul moral, ce-l produce această recrutare. De altcum, dacă și bunul D-zeu va voi așa, cam pela finea anului școlar vom fi în situația de a ne pronunța mai categoric în acest punct. Felul de recrutare practicat azi la tot cazul nu este o soluție definitivă, pentru că suplitorii fără pregătire speciale, chiar fiind constrânși la câștigarea lor, nici odată nu vor atinge măsura de capacitate și activitate a învățătorilor, cari au terminat regulat școala normală, deci egalizarea lor în drepturi cu a acestora ar naște un resentiment just în sinul celor din urmă.

O altă chestiune viu discutată este chestiunea titlului, a numirei, ce urmează a se generaliza pentru întregul corp didactic primar. Este știut, că în actualul sistem de pregătire a corpului didactic, el are o serie de titluri, suplitori, provizori, titulari-provizori, definitivi, înaintați și institutori. Natural, că sistemul de pregătire fiind unic și titlul ce urmează din această pregătire are să fie unic. Și dacă un normalist, care ascultând cursurile timp de 8 ani, la terminarea lor a știut să presteze examenul în baza căruia i se eliberează diploma, nu poate să aibă alt titlu decât acela, pentru care s'a pregătit, titlul de *învățător*.

În cuvântul institutor nu găsesc nici o explicație, nici o legătură cu menirea, care este de a învăța pe alții, deci *învățător*.

Și cu aceasta, în o măsură am fi deslegat și problema *examenelor de înaintare*, cari iar sunt rezultatul sistemului de pregătire dificil de azi. Un învățător cu 6 clase normale, va să zică cu abia 2 ani de specializare nu poate fi egal cu unul, care a făcut o școală normală de tip mai superior și e natural, că

celui dintâiu să i se ceară unele examene, pentru a atinge măsura de drept a celui de al doilea. Sistemul de pregătire fiind unul, vor cădea de sine și diferitele categorii de învățători. Nu știu, dacă la alte categorii de funcționari (cu excepția cfișerilor) se mai recere vre-un examen, după ce a obținut diploma în urma unui studiu de o durată mai lungă sau mai scurtă. Ar fi și ceva nenatural.

Este fapt, că nu toți învățătorii eșiți din școala normală au aceleași însușiri și capacitate egală pentru îndeplinirea funcției. Este fapt și acela, că nu toți depun același energie și devotament în activitatea lor.

În fine este fapt că experiența și priceperea învățătorului se augmentează amăsurat anilor de serviciu. Nu este mai puțin adevărat, că trebuie găsit o modalitate de a îndemna la muncă pe cei — să le zicem așa — renitenți și să se remunereze munca celor merituoși.

Această modalitate însă la nici un caz nu poate să fie examenul. Pentru că cel renitent și în fața examenelor tot renitent va fi, ba în urma unui joc al sorții — căreia suntem supuși cu toții — chiar cel renitent poate să treacă la examen, pentru care s'a pregătit „câine-câinește“ cum zice românul și până la un nou examen urmează cu renitența.

Examenul fiecărui învățător este școala pe care o conduce și aspectul comunei în care funcționează. Iar controlorul cel mai sever al lui să fie el însuși în primul rând și apoi organul de control. Din momentul în care am intrat în școală nu mai e permis, ca eu să mă cuget la examene și la control, ci cu trup cu suflet trebuie să fiu al școlii și al elevilor încredințați mie.

Legislația să caute deci cât mai multe și eficiente surse de remunerare a muncii desinteresate și cu rezultate vădite și să caute mijloace de retorsiune față de cei ce nu-și fac datoria.

*

Nu vom fi acuzați de materialism, dacă vom spune, că una dintre cele mai importante probleme în legătură cu reorganizarea învățământului este *salarizarea* corpului didactic primar, pentru că a munci cu deplin devotament se poate numai scutit fiind de grijile materiale. Instrucția împreună cu educația este o acțiune atât de gingașe, atât de subtilă, încât la efectuarea ei se recere întreg sufletul învățătorului, scutit de orice influențe exterioare. Ori, aceasta ni-o putem închipui numai într'o situație, care să te scutească de orice grijă de existență.

Va să zică, să i se dea învățătorului o leafă, din care să poată trăi cinstit, dar pelângă leafă să i se asigure, și viitorul îndepărtat, bătrâneța. Aceasta prin introducerea unui sistem de pensiuine, care să satisfacă doleanțele învățătorilor.

Cred, că în această privință am spus destul. Adaug numai, că dela un corp didactic bine retribuit se va putea pretinde să fie la culmea chemării sale. Dar prin asigurarea unei rentabilități în această ca-

rieră școlile normale s'ar împopora mai cu ușor cu valori și contingentul de învățători ar umple golurile în timp scurt.

Ori ce jertfă ar aduce statul în această privință, ea ar fi însușită răsplătită cu dezvoltarea culturii în masele poporului.

Or, a insista asupra importanței acestui fapt ar însemna să bat la porți deschise.

*

Nici pe departe nu am eshauriat cele ce am avea de spus în complexul de probleme în legătură cu reorganizarea învățământului. Deocamdată am spus atât, rezervându-ne dreptul de a continua când vom cunoaște pe deplin proiectul de lege. La tot cazul am dori, dacă și alți domni învățători și-ar spune cuvântul în această chestiune de mare importanță spre desăvârșirea unității sufletești a românilor uniți între granițele României întregite.

P. Coroiu.

Învățământul alternativ.

— Propunerea unui dascăl —

În revista *Învățătorul* din Cluj colegul nostru Ioan Roman din Mintiu Gherlei se ocupă de învățământul alternativ și continuativ, o problemă de actualitate, care s'a discutat și la conferințele corpului nostru didactic. Pentru a da de gândit și altora publicăm în întregime propunerea dlui Roman în ce privește traducerea în practică a acestui soi de învățământ. Iată ce spune dsa:

„Țara noastră este și va fi încă multă vreme stat agrar, — prin urmare conservativ — dar bogățiile solului, subsolului, munților, șesurilor și apelor ei, ne dau chezașia de a putea deveni în scurt timp și o țară industrială și comercială și mai ales și civilizată dacă vom înființa școli suficiente de toate gradele și dacă fără școală primară și învățător nu va rămâne nici cel mai îndosiat cătun.

Școlile am putea zidi în timp relativ scurt, în toate satele, dar pentru a putea recruta puteri didactice pregătite și în număr suficient, trebuie timp. Compunând bine lucrurile, cu toate lipsurile momentane ce întâmpină instrucția noastră primară, am putea face un enorm salt, prin introducerea învățământului alternativ și continuativ.

Învățământul alternativ și continuativ este de mai multe feluri. Voi prezenta aci o combinație care nu va produce nici cea mai mică sguduire în mersul normal al învățământului de până acum putând primi școlarii în tot anul la vârsta de 7 ani, unitar și fără a reduce clasele și orele de prelegere a studiilor de interes general (adică cu 28 ore la săptămână), și anume:

Clasei I i-se va preda materialul normal (în dependent) iar celelalte clase se vor împerechea câte 2,

cl. II—III, cl. IV—V, și cl. VI—VII, cărora li se va propune materialul prescris de programa analitică, alternativ, astfel:

În anul școlar începător cu nr. cu soț, (1922—23, dec.) clasele împerechiate vor învăța materialul prescris de programa analitică pentru cl. cu soț, anume: cl. II—III, materialul cl. II; cl. IV—V, materialul cl. IV; cl. VI—VII, materialul cl. VI iar în anul școlar, 1923—24, cl. II—III învăță materialul prescris pentru cl. III: cl. IV—V, materialul cl. V și cl. VI—VII, materialul VII. Pentru o mai bună înțelegere, în programa analitică, clasele cu soț, vor mai purta adăosul literei a, iar clasele fără soț, litera b. Practica se vede din tabelele ce urmează:

1922 23	1923—24	1924—25	1925—26
I	I	I	I
II—IIIa	II—IIIb	II—IIIa	II—IIIb
IV—Va	IV—Vb	IV Va	IV—Vb
VI—VIIa	VI—VIIb	VI—VIIa	VI—VIIb

Continuitatea învățământului va consta în aceea că școlarii din cl. IV—VII vor cerceta școala numai înainte de amiază, putând folosi părinților după amiază, la gospodărie, evitându-se astfel și absențele. După amiază ar frecventa școala clasele I—III. Astfel învățătorul va avea prezente tot câte 2 clase.

Orarul pentru școlile cu 1 învățător ar fi!

Obiectul	I	II—III	IV—V	VI—VII	Suna
Religiune . . .	1/2	1/2	1	1	3
L. rom . . .	2	2	2	2	8
Aritm. g. . .	1	1	1	1	4
Intui. Georg. . .	1	1	1	1	4
Ist. Inst. civ. . .	—	—	1	1	2
Ist. nat. econ. . .	—	—	1	1	2
Fizică chim. . .	—	—	1/2	1/2	1
Des. luc. m. . .	1/2	1/2	1/2	1/2	2
Cânt. gim. . .	1/2	1/2	1/2	1/2	2
Total . . .					28

Când în orele libere e timp frumos, se va propune lucru manual și gimnastică iar când plouă și e frig, cânt și desen. Ar fi de dorit ca programa analitică să se modifice conform principiilor susținute de propagandiștii școlii active. (În deosebi clasa I are un material prea vast).

Deschidem discuție! S'auzim și pe alții!

In jurul acțiunii de construcții școlare.

Am citit cu mult interes cele două articole apărute în revista noastră, în legătură cu construcțiile școlare, respective acțiunea dlui ministru pentru a asigura cât mai multe edificii de școală. Ori care om de școală și ori care om, care ține la reputația culturală a țării sale trebuie să primească cu satisfacție vite această acțiune menită să ne ridice reputația culturală înaintea străinilor.

Iată o activitate de guvernament, care nu poate fi primită decât cu o critică favorabilă, fără considerare la mijloacele utilizate pentru a atinge scopul. Dacă undeva, aci se poate aplica principiul că scopul sfîrșește mijloacele. Deci acțiunea dlui ministru al Instrucțiunii e laudabilă din toată punctele de vedere.

Dsa va fi raționând astfel: În țara noastră nu avem școli primare nici pe jumătate câte ar trebui. Statul luptă cu multe greutate financiară, nu are destui bani ca să construiască localuri de școală în cazul cel mai bun ar avea bani să plătească pe noii învățători. În schimb țaranii, cel puțin în marea majoritate au bani de prisos. Și școala primară în primul rând servește interesul poporului, nu va fi nici un păcat, dacă mă voi adresa lui cerându-i să jertfească pentru ridicarea focarelor culturale la sate.

Rezultatul acestui raționament a fost acțiunea începută între țărani. Natural, dl ministru a căutat mijloacele de propagandă cele mai eficace, prezentându-se singur în mijlocul țăranilor și sfătându-i să jertfească în acest scop. Dsa a dat statul iar organele administrative și școlare au luat acest sfat, drept ordin și astfel s'a ivit o impunere a țăranilor la contribuții pentru construirea localurilor școlare.

Și cum legile existente pentru toate necesitățile statului prevăd impunerea de impozite, această procedură apare ca ilegală. Aceasta însă numai de formă, pentru că în fond ea este bună și ce e bun nu poate fi ilegal.

În cazul acesta trebuie să trecem chiar peste paragrafi, pentru că avem de a face cu o măsură bună, care va duce la o faptă bună.

Pentru că, indiferent prin ce mijloace se vor ridica mii de localuri școlare la sate, ele vor fi foarte bine venite și peste 5—6 ani desigur procentul analfabeților în această țară va scade considerabil.

Din cei noi ștutori de carte jumătate vor rămâne la coarnea plugului ca să intensifice agricultura și astfel să sporească producția, bogăția țării, iar ceialaltă jumătate se va duce la oraș să sporească numărul muncitorilor industriali și intelectuali, dând astfel nou și binefăcătoare energii neamului și statului.

Osana, deci ministrului care prin astfel de măsuri provoacă urmări fericite pentru țară.

Cu multă satisfacție am citit însă și frumoasele

vorbe, rostite de dl revizor la ancheta convocată în acest scop, prin care dsa a prezentat situația excepțională a acestui județ, în urma cărei expunerii, dl ministru a făgăduit un îndoit sprijin al statului pentru județul nostru. Nu vreau să apar nici decât îngușitor, pentru că ori care om de bine va recunoaște serviciul mare ce l'a adus dl revizor acestui județ și rezultatele acestui serviciu se vor putea vedea în curând.

Așteptăm cu nerăbdare sfaturile și îndrumările dlui revizor, promise în ultimul număr al revistei, pentru că și noi, învățătorii dela sate să știm pe ce căi să apucăm pentru a face o propagandă întinsă ca și poporul dela noi, luând exemplul dela frații din vechiul regat, să jertfească maximum posibil pentru ca să-și vadă ridicat cât mai de grab templul culturii sale și a copiilor săi. Nu mă îndoiesc, că fiecare învățător își va face chestie de ambiție și reputație personală din aceasta propagandă și nutresc ferma speranță, că în curând toate satele județului Bihor, și cele mai ascunse își vor avea școala lor.

Să ne ajute Dumnezeu!

Un învățător.

Invățători!

La voi, harnici ziditori de cultură românească, izvoditori de luminoase cronici prin săticelele umile ale Ardealului, zboară gândul nostru, înaripat de argintate nădejdi. Mucenici fără nume, clăcași nerăsplătiți ai vremurilor de obidă, voi ați clădit sufletele voastre în zidurile mărețe ale culturii românești, ca ele să nu se surpe în nopțile de beznă, când duhul necurat se ispita cu viclenie vulpească să vă zădărniciască ostenelele.

Cu jertfa vieții de tihnă ați pregătit zi cu zi clipită cu clipită în sufletul a nenumărate generații, Răsăritul cel sfânt al izbăvirii noastre.

Da, ați avut o soartă amară în șirul lung al anilor de trudă. Disprețuiți de straturi întregi ale neamului, voi ați biruit în înfiorătoare lupte sufletești, și ați îndurat tăcuți asemenea marelui dascăl al luminii, Isus, când dușmanii geniului omenesc vă fereau în cătușile de chin ale legilor vrăjmașe, poruncindu-vă cu porunci de moarte să tiranizați mintea fraților mai tineri, să-le umiliți sufletele, să-le corciți sentimentele și să-le strămbați drumul gândurilor curate.

Voi însă, harnici luptători, uitați în întunerecul nerăsplătirilor ați luat lumină din graiurile mântuitoare ale Celui născut între blăjine dobitoace, ați luat îndemn din chinurile Celui ce mușca în stâncile Golgotei și ați biruit iadul, arzând în focul credinței voastre curate zapisele drăcești.

Lupta voastră însă nu s'a sfârșit! Trăiesc încă dușmanii interiori, cari ne sapă la rărunchi. Sunt ispitele cu nălucile lor bolnave, ocrotite hoștește de nesinceritate, care ne întunecă zarea vieții cu fumul de ochi pișcător, ce se împrăștie din cetățuiele intereselor meschine.

Intreaga noastră nădejde e la voi, neobosiți clăditori de zări luminoase! Încingeți spada adevărului și înalțați steagul de luptă împotriva nesincerității cu toate lighioanele ei de năluciri deșarte și ispite perverse. Înmuiați săgețile voastre în mierea dragostii de frate și ucideți veninul ipocriziei. O, ne-am încâlcit în atâtea ipocrizii și ne-am înfășurat cu atâtea falșitate încât nici nu ne mai dăm seamă că e ipocrizie și falșitate. Și tocmai aceasta e „o adevărată moarte în viață, moartea spirituală pentru tot ce dă un preț inteligenței omenești“. Căci ceea ce este „mai omorător în blestemul, subț care ne chinuim este, că lumina vederii interioare a dispărut“.

Ipocrizia și nesinceritatea subț orice formă ar ființa în viața noastră de neam românesc, trebuie combătute cu vrăjmășie. Falșitatea, minciuna, care ne smacină sufletele trebuie lovite la mir! Sugrumați, frați de luptă și de suferință ori ce pornire spre vorbă goală! Arma cea mai puternică în această luptă de reînnoire culturală și materială să vă fie munca.

Ea singură e în stare să amuțiască trâncăneala fără rost. Deaceea scopul activității voastre educative să fie: a pune pe om în stare să aibă ceva „serios și folositor de spus“ trăind în nestrămutata convingere: „că adevăratul talent al omului nu este cel de vorbă, ci cel de faptă“.

Z. Sandu.

PARTEA OFICIALĂ.

I.

No. ad. 2713—922.

Circular.

către direcțiunile școlilor primare urbane și rurale din județul Bihor.

Direcțiunile școlilor primare urbane și rurale sunt îndrumate ca cel mult până la 30 Ianuarie 1923 să înainteze la Revizoratul școlar un tablou statistic al elevilor cari de fapt cercetează școala.

Elevii se vor specifica după clase și confesiune, indicându-se la fiecare clasă și confesiune, numărul orelor de religie și numele preotului care prevede învățământul religioasă.

Celce nu vor satisface în termenul prescris pe lângă răspunderea morală vor avea și răspundere materială.

II.

No. 2836—922.

Circular.

Tuturor învățătorilor din județul Bihor.

În urma ordinului circular al Ministerului Instrucției No. 86626—922 vă fac cunoscut că Ministerul a aprobat ca elevii școalelor primare și secundare de rit mozaic în caz că absentează dela cursuri

în zilele de 23 și 24 Septembrie, 1 și 2 Octombrie când sunt sărbătorile de toamnă să li se considere motivate absențele făcute.

III.

No. 2856—922.

Circular.

Către întreg corpul didactic primar și profesional din județul Bihor.

Vi se atrage atențiunea asupra cărții pentru copii „Cartea cu taine“ de Maftciu Gradu și Ionescu Morel, care fiind foarte folositoare copiilor din școlile primare, e recomandată din partea Ministerului pentru a se procura pe seama bibliotecilor școlare.

Costul unul manual este de Lei 12'50. Pentru abonament se va adresa dlui D. Ionescu Morel Strada Austrului No. 7. București.

IV.

Nr. 64—1923.

Circular.

către toți învățătorii din județul Bihor.

Cu numărul aceasta al revistei se expediază pentru fiecare învățător câte un chestionar pentru un atlas al limbei române.

Scopul acestui chestionar este adunarea comorilor de cuvinte ale limbei române. Acțiunea e condusă de distinsul filolog român Sextil Pușcariu profesor universitar în Cluj, încredințat cu redactarea Dicționarului limbei române.

Prefața chestionarului motivează pe larg și frumos acțiunea aceasta, iar putea primă dă indicații precise pentru complectarea rubricilor goale, respective pentru răspunsurile ce urmează să se dea întrebărilor din chestionar.

Suntem în ferma convingere, că învățătorii noștri vor contribui mult la adunarea datelor cerute de „Muzeul limbei române“ cu atât mai vârtos, că județul Bihor prezintă o variație foarte bogată în expresiuni provinciale și particulare folosite în popor.

Fiecare învățător român din județ va ceti deci cu multă atenție chestionarul și va da răspuns în termeni preciși. Chestionarul îndeplinit în regulă ni se va trimite la Revizorat până la 30 Aprilie a. c.

V.

No.-ad 2745—922.

Circular.

Tuturor învățătorilor dela școalele primare de toate categoriile din județul Bihor.

În nexul ordinului circular de data 28 Noembrie anul trecut Nr. 2745—922 vi se comunică, că „Societatea Mărășești“ cu adresa de data 15 Decembrie anul trecut No. 2211, că tregerea loteriei „Societății Mărășești“ pentru a avea prilejul de a distribui și valora toate biletele du loturi ce vi s'au trimis, s'a prelungit cu termen de 2 luni, decă, până la 22 Februarie a. c.

Revizor școlar.

INFORMAȚIUNI.

Întrând în al doilea an de viață Școala Nouă dorește an nou senin și rodnic tuturor colaboratorilor și cetitorilor ei.

Anunțăm cu plăcere pe cetitorii noștri, că dl. E. Speranță, distinsul profesor de pedagogie de la școala normală din localitate ni-a pus în vedere colaborarea sa la revista noastră. În numărul de față dsa se prezintă învățătorilor bihoreni cu interesantul articol „Politica și învățătorii” pe care-l recomandăm în deosebită atenție a cetitorilor.

Directoratul General al Instrucției din Cluj cu 1 Ianuarie 1923 a fost desființat. În capul lucrărilor de lichidare a fost numit dl. Inspector general Lupu—Antonescu de la București, ajutat de dl. Inspector Iuga. Fostul director general dl. dr. Ion Matei, după cum aflăm, a fost numit consilier în ministerul instrucției la București.

Leafa învățătorilor statificați s'a încuviințat atât pe lunile Decembrie și Ianuarie cât și diferența pe Octombrie și Noiembrie. În legătură cu aceasta se comunică învățătorilor, că au să se prezinte cu chitanța pentru achitare la primărie (secretariat) sau la cel mai apropiat perceptor cunoscând că perceptoratul central din Oradea mare nu mai achită nici o chitanță de leafă. În fine acum după ce învățătorii în sfârșit au ajuns la competențele legale și binemeritate, îl rugăm cu toată insistența să achite abonamentul pentru revistă atât pe anul trecut, cât și pe jumătate anul curent înainte, cu atât mai vârtos, că luptăm cu mari greutate la tipărirea revistei.

Serbare școlară. Școala primară rurală din Vașcău a aranjat în seara de 6 Ianuarie o serbare școlară ca un program vast și bine ales.

O statistică. De sigur îl va interesa pe colegii noștri următoarele date referitor la viața internă a revistei noastre. Au apărut 20 numere. În aceștia afară de informații, recenzii și îndrumări au apărut în total 68 articole. Din aceștia au scris dnii T. Domocoș, I. Barbulescu, N. Firu, Bănățeanul, Dascălul, Tigu E., Pop G., un revizor din Ardeal, Muth I., Nicu Anghel câte un articol, Roșu I., Lungu E., Mătea Gh. câte 2 articole, Bota Gh. 3. Fillpidescu E. 6. articole, din alte reviste s'au publicat 5, Coroiu P. pelângă partea informativă a scris 10 articole, iar restul de 25 articole i a scris dl. revizor școlar Gh. Tulbure. Această statistică servească de îndemn pentru dnii învățători.

Învățătorii la Universitate. În sfârșit una dintre cele mai juste doleanțe ale învățătorilor s'a satisfăcut. Calea învățătorilor spre Universitate e deschisă și, deși deocamdată în o măsură mai restrânsă, este începutul mulțumitor.

În „Monitorul oficial” a apărut deciziunea ministerială în baza căreia Ministerul Instrucției decide, că până la organizarea învățământului primar și normal primar la facultatea de litere și științe a Universității din București se pot înscrie un număr de 60 candidați, în baza unui concurs și anume: a) 20 absolvenți ai școlilor normale, cari au satisfăcut legea recrutării și b) 40 învățători, cari au servit cel puțin 3 ani în învățământul primar.

Este cam puțin luând în considerare întinderea acestei țări, dar ca început este satisfăcător. Avem toată speranța, că în scurt timp aceste cursuri se vor augmenta și se vor înființa și pelângă celelalte Universități din țară.

Dăruri prin clare. Este știut că în urma războaielor se schimbă moravurile. Vedem cu ochii cum azi oamenii aleargă în goană nebună după interesele personale, materiale. Vedem cum pentru a se ajunge la situații morale și materiale nu se aleg mijloacele, se caică în picioare drepturile particulare și publice, numai pentru a se ajunge la scopul final: *vișelul de aur*.

Iată pentru ce ne pare de necrezut ceia ce te ziare, că în lumea această condusă de interese meschine, de intrigi, se găsesc doi oameni, cari se ridică de asupra moravurilor păcătoase și din câștigul lor aduc jertfă pe altarul culturii române. E vorba anume de bogătașul Vasiliu din Ploiești, care a donat fabuloasa sumă de 12 milioane lei pentru a se clădi un mare cămin studențesc în București, iar un alt industriaș din Cluj a dăruit în același scop un milion lei pentru Universitatea din Cluj.

În fața acestor fapte ne luăm voie a întreba, dacă vre un îmbogățit de războiu din județul Bihor și-a adus aminte să facă o donație măcar de 100 Lei pentru vre-o școală din acest județ?!

Comitete pentru construcții. În legătură cu acțiunea ce se începe și la noi pentru construirea de localități școlare, Comitetul administrativ al județului Bihor în ședința ultimă a decis înființarea comitetelor școlare pentru construcții.

În ce privește organizarea și atribuțiile acestor comitete în numărul viitor al revistei vom da instrucții precise.

Liceu închis. Ministerul Instrucției a ordonat închiderea liceului premonstratens din Oradea mare.

CARTI ȘI REVISTE.

Cuvinte din Bihor de Gh. Tulbure. In zilele acestea a eșit de sub tipar un nou volum cuprinzând 30 articoli din peana dlui Revizor, articoli în mare parte apăruti în ziarul Tribuna și refăcuți în acest volum. Prefață luminoasă a scris domnul Octavian Goga, care în cuvinte frumoase apreciază activitatea autorului pe terenul cultural în acest colț de țară. Apariția acestei cărți este de relevat și din punct de vedere, că este primul product literar în județul Bihor și articolii ce-i cuprinde sunt o icoană vie a stării culturale, a clipelor de dureri și mari bucurii prin cari a trecut Bihorul în anii din urmă. Vom reveni.

* * *

A apărut: „Un cuvânt la reformarea învățământului religios. Disertațiune ținută la Congresul catihetic al Asociațiunii clerului „Andrieu Șaguna din Mitropolia Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, în 3/16 Noembrie 1922, la Sibiu, de Dr. Petru Barbu.“ Prețul 5 Lei 5. — Se poate comanda la Librăria Diecezară, Caransebeș (Bănat.)

* * *

Avram Iancu de Ioan Georgescu. Biblioteca Asociației din Sibiu. O broșură cuprinzând viața și faptele lui Avram Iancu tragicul erou național, în jurul cărui s'a petrecut marele eveniment istoric din 1848. Viața acestui erou al nostru trebuie să o cunoască fiecare român de bine Broșura dlui Georgescu ni-o prezintă din toate punctele de vedere. Scrisă fiind într'un limbaj curat românesc, poate servi ca lectură de interes și elevilor de școală primară și în special țăranilor știutori de carte. Se poate comanda dela Asociația din Sibiu, prețul 4 lei.

* * *

Învățătorul Anul IV, Nr. 1 cu un bogat material didactic și informativ.

* * *

Ideea pedagogică, literară și socială, București anul II, Nr. 6—7 pe Decembrie și Ianuarie. Publică interesanți articoli din peana dlor I. Ghiață, I. Bratu, A. Dinulescu, V. Ciapă, P. Roman etc. Dl Ciapă se ocupă cu probleme școlii de stat față de cea confesională, pledând pentru statificarea învățământului pe toată linia, deci și la minorități.

* * *

Școala Bănățeană, Nr. 4. Organul asociației învățătorilor din Caraș-Severin. Aduce articoli semnați de dnl Jumanca și Ghețu.

* * *

Făclia organul corpului didactic primar din județul Romanați, Nr. 5 și 6 din Decembrie Ianuarie crt.

* * *

Pedagogesca Practica Nr. 9 din Decembrie 1922. Revistă pedagogică a corpului didactic din Varna (Bulgaria)

* * *

A apărut în editura „Cartea Românească“ :
„**Pădurea spânzuraților**“ roman de L. Rebreanu, prețul 35 Lei.

Teatru vol. I de V. Alexandri, prețul 35 Lei.

Geniu pustiu de M. Eminescu, prețul Lei 18

Biblioteca Minerva Nr. 32 „**Spre Pol**“ de Fridtjof Nansen, prețul Lei 6.

Dumnezeu și oamenii, povestiri după sfânta Scriptură a vechiului testament de P. Dulfu, prețul Lei 24.

Din goana vieții de A. Vlahuță, prețul Lei 25.

Zănele din Valea Cerbului, povestiri pentru copii de Nestor V. A. Urech'a, prețul Lei 25.

De vânzare la principalele librării din țară.

SFATURI ȘI INDEMNURI.

Dluc Suciu Meletie și un învățător. Am primit articolele Dvoastre. După ce însă pentru numărul acesta am avut materialul gata deja, articolele Dvoastre vor apărea în numărul viitor.

Un învățător ne scrie, că s'ar simți jignit, dacă nu i s'ar publica articolul trimis... Apoi nu stă tocmai așa lucrul! Ați putut observa, că dela început ni-am dat silința să asigurăm pentru revistă un nivel potrivit mării ce i s'a dat și că ni-a succes aceasta, o documentează faptul, că toate cercurile competente au apreciat-o în măsură neașteptată de noi. Lucru natural, să dacă ne întră vre-un articol, care tratează subiecte străine de programul nostru, nu putem să-l publicăm, iar dacă nu atinge nivelul literar al revistei suntem nevoiți a-l prelucra noi amăsurat condițiilor revistei noastre. La nici un caz însă jignirea nu e permis să se producă pe această temă.

Cuprinsul.

In pragul anului al doilea	Gh. Tulbure.
Naționalitate și confesie	Gh. Bota.
Politica și învățătorii	E. Speranția.
Contribuiri la reforma învățământului	P. Coroiu.
In jurul acțiunii de construcții	
școlare	Un învățător.
Învățământul alternativ	I. Roman.
Învățători !	Z. Sandu.
Partea oficială	**
Informații	**
Cărți și reviste	**
Sfaturi și Indemnuri	**